

TUROB - MITT MOSKOVA 2015 Turizm Fuarı Sonuç Raporu

MITT 2015 Turizm Fuarı

Rusya'nın başkenti Moskova'da 18-21 Mart 2015 tarihleri arasında düzenlenen 22. MITT Turizm Fuarında dünyadaki 190 ülke/destinasyondan yaklaşık 2.000 stand yer aldı. Fuarı yaklaşık 35 bin kişinin ziyaret ettiği fuar idaresi yetkililerince açıklanmıştır. Fuarı, ülkemizde de düzenlenen EMITT İstanbul Turizm Fuarının organizatörü ITE Group Fuarcılık düzenlemektedir. Fuarda en büyük alan kiralayan ülke Türkiye olmuştur.

Fuarın eski parlak günlerine karşın geçtiğimiz yıllarda da görüldüğü üzere sürekli olarak ziyaretçi sayısında önemli oranda gerileme olduğu fuar katılımcıları tarafından dile getirilmiştir. Bunun en önemli nedenleri olarak; MITT fuarının başlamasından sadece 1 gün öncesinde sona eren yine Moskova'da gerçekleştirilen Intourmarket Turizm Fuarının yapılması ile bazı profesyonellerin bu fuara katılmayı tercih etmeleri, Rus tüketicilerin fuarlar yerine workshoplara daha fazla ilgi göstermeleri, internet kullanımının önemli oranda artış göstermesi ve turizm profesyonelleri açısından Moskova'nın pahalı bir şehir olması olarak gösterilmektedir.

Rusya nüfusunda artış oranının yavaşlamasına bağlı olarak nüfusun yaşlanmaya başlaması sağlık ve tedavi turizminin gelişmesine yol açmaktadır. Bu husus dikkate alınarak MITT ile aynı fuar alanında eşzamanlı olarak "Intermed" Sağlık Fuarı açılmış, bu bölümde ülkemizden de birtakım sağlık kuruluşlarının stand aldıkları gözlemlenmiştir. Diğer yandan tıbbi tedavi konusunda özellikle kaliteli standartlarda hizmet almak isteyen Rus vatandaşı sayısı her geçen gün artmaktadır.

intermed

23. MITT Moskova Turizm Fuarı 23-26 Mart 2016 tarihleri arasında gerçekleştirilecektir.

Türkiye Standı

Rusya pazarında, turizm amaçlı yurt dışı çıkışlarda pazar liderliğini uzun yıllardır elinde bulunduran Türkiye, MITT Moskova Turizm Fuarına "en büyük stand alanı" ile katılım sağlayan ülke oldu. Moskova Kültür ve Tanıtma Müşavirliğinin son derece başarılı organizasyonu ile "Turkey HOME" konsepti esas alınarak hazırlanan 1.254 metrekare büyüklüğündeki Türkiye standında kamu-özel sektör işbirliğinde yaklaşık 55 kurum/kuruluş yer almıştır.

Türkiye standı gerek

organizasyon gerekse görsel bütünlük açısından ziyaretçiler, katılımcılar ve basın mensuplarınınca büyük beğeni topladı. Türkiye standı içerisinde fuar süresince devam eden etkinlikler, halk oyunları, ebru sanatı, çömlek sanatı ile zengin ikram standı ziyaretçi ilgisini artırmıştır. Bu yıl katılım sağlanan diğer fuarlarda da olduğu üzere, MITT Moskova Turizm Fuarı Türkiye standında da Çanakkale Zaferi'nin 100. yılı nedeniyle anma köşesi stand alanı içerisinde yer aldı.

Geçmiş yıllarda Türkiye ana standı dışında ülkemizden birçok otel ve tur operatörünün bireysel standlar ile katılım sağladıkları görülmüş olsa da bu yıl bu katılımlar oldukça sınırlı sayıda kalmıştır.

Kültür ve Turizm Bakanı Ömer Çelik, Moskova Uluslararası Seyahat ve Turizm Fuarı'na (MITT) katıldı. Türkiye standını ziyaret eden Bakan Çelik, basın mensuplarına açıklamalarda bulundu ve Rusya'nın, Türk turizmi için çok önemli bir pazar olduğunu vurguladı. Bakan Çelik, daha sonra Rusya ve Türkiye'nin önde gelen turizm sektörü temsilcileriyle bir araya gelerek toplantı yaptı. Rusya ile ilgili çalışmaların ve pazardaki gelişmelerin değerlendirildiği toplantıya; Türkiye'nin Moskova Büyükelçisi Ümit Yıldırım, Kültür ve Turizm Bakanlığı Tanıtma Genel Müdürü İrfan Önal, Kültür ve

Turizm Bakanlığı Tanıtma Genel Müdür Yardımcısı Ahmet Temurci, Moskova Tanıtma Müşaviri Alper Özkan, TUROB Genel Müdürü İsmail Taşdemir, TUROFED Başkanı Osman Ayık, TÜRSAB Genel Sekreteri Çetin Gürcün, AKTOB Başkanı Yusuf Hacısüleyman ile Rusya'da faaliyet gösteren önde gelen tur operatörlerinden Anex Tour, Pegas Tour, TUI Rusya, Coral Travel, Tez Tour ve Intourist üst düzey yöneticileri katıldı.

TUROB Standı

İstanbul ve Türkiye'nin tanıtımının yapıldığı TUROB standında Rusça hazırlanmış tanıtım malzemeleri ile çeşitli promosyonel malzeme ziyaretçilere verilmiştir. İstanbul ve Türkiye haritaları, tanıtım DVD'leri, İstanbul Shopping Fest, 2016 EXPO Antalya, Ankara Shopping Fest tanıtım malzemeleri ile Hotel&Travel Guide dağıtımı yapılmıştır.

Fuar kapsamında yapılan açılış etkinlikleri;

Moskova'da Bodrum Tanıtma Ofisi açıldı. Bodrum Yarımadası Tanıtma Vakfı (BOYTAV) girişimleri neticesinde Moskova'da Bodrum Tanıtma Ofisi açıldı. Ofisin açılışı için düzenlenen törenine Kültür ve Turizm Bakanlığı Tanıtma Genel Müdürü İrfan Önal, Kültür ve Turizm Bakanlığı Moskova Tanıtma Müşaviri Alper Özkan, Muğla İl Kültür ve Turizm Müdürü Veli Çelik, BODER Başkanı Halil Özyurt, TUROB Genel Müdürü İsmail Taşdemir, TUROFED Koordinatörü Necip Boz, İşadamları, basın mensupları ve davetliler katıldı.

Ofis, dünyaca ünlü Türk şairi Nazım Hikmet'in naaşının da bulunduğu Novadeviç Mezarlığı'nın yakınında yer almaktadır.

Türk Hava Yolları, Moskova'da yeni ofisini açtı. THY Rusya Müdürü Mefail Deribaş'ın ev sahipliğinde Türkiye'nin Moskova Büyükelçisi Ümit Yıldırım tarafından yapılan açılışa Kültür ve Turizm Bakanlığı Tanıtma Genel Müdürü İrfan Önal, Kültür ve Turizm Bakanlığı Tanıtma Genel Müdür Yardımcısı Ahmet Temurci, TUROB Genel Müdürü İsmail Taşdemir ile çok sayıda basın mensubu ve davetliler katıldı.

TURKISH AIRLINES
TÜRK HAVA YOLLARI

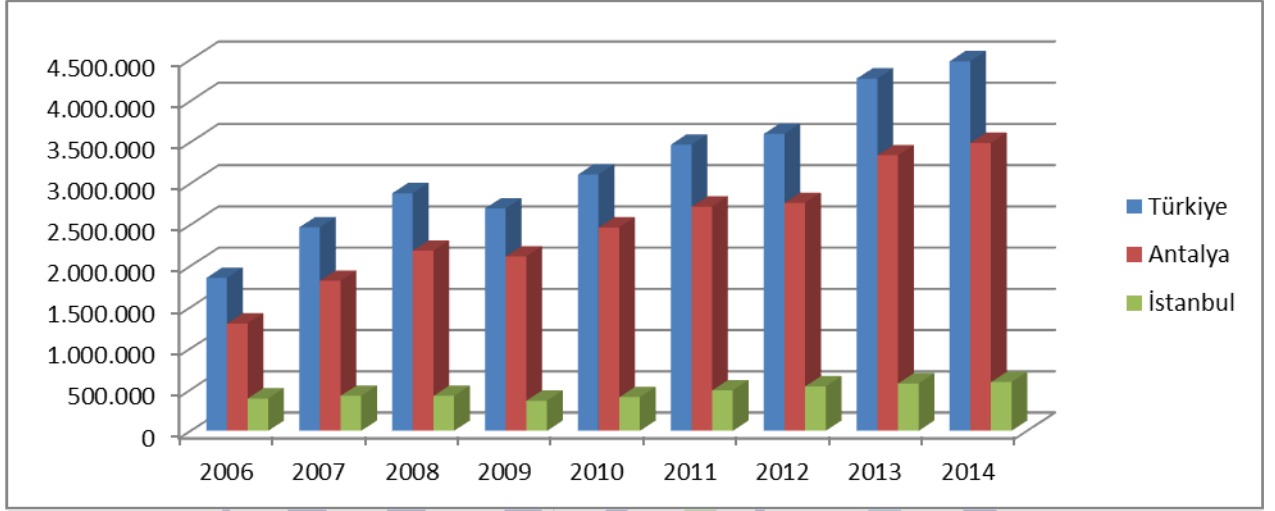
A STAR ALLIANCE MEMBER

Rusya – Türkiye turizmi

Rusya'nın geçmişte ve bugün Türkiye'nin önemli bir komşusu olduğu, iki ülke arasındaki siyasi ve ekonomik ilişkilerin her zaman güncelliğini koruduğu bilinmektedir. Tarihin erken dönemlerinden başlayarak günümüze kadar uzanan Türkiye-Rusya ilişkilerinin ekonomik boyutunun, gelecekte daha da güçlü bir biçimde iki ülke ilişkilerini etkileyeceği açıktır.

Rusya'dan ülkemize turist sayısı istikrarlı olarak artışını sürdürmüş, ne var ki ülkede baş gösteren ekonomik sıkıntıların başlaması ile 2014 yılının son çeyreğinde gerileme yaşanmıştır.

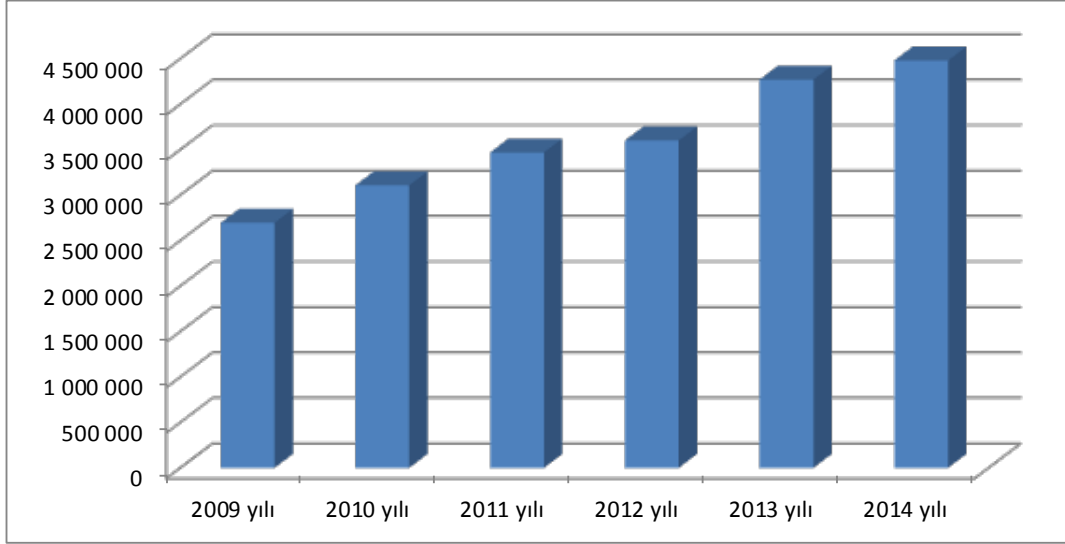
2014 yılında ülkemizi bir önceki yıla oranla %4.9 artışla 4.5 milyon Rus vatandaşı ziyaret etmiştir. Rus vatandaşlarının 3.5 milyonu Antalya, 590 bini ise İstanbul destinasyonun tercih etmiştir. Özellikle 2014 yılının ilk 9 aylık döneminde %12,92 artış oranı yakalanmasına rağmen, Rusya Federasyonunda irili ufaklı 20'nin üzerinde tur operatörü/acentasının batması Ağustos ayının ortasından itibaren Türkiye'ye gelen Rus turist sayısının azalmasına yol açmıştır. Eylül ayından itibaren Rusya Federasyonu'na uygulanan yaptırımların artması, petrol fiyatlarının düşmesi, işsizlik oranının artması, Ruble'de yaşanan devalüasyon vb. faktörler nedeniyle Eylül ayından itibaren artış oranlarından azalışa geçmiştir. Sezonun son çeyreğinde yaşanan bu durum, sezon başında % 15'lerin üzerinde yakalanan artış oranlarının %5 seviyelerine düşmesine neden olmuş, en nihayetinde 2014 yılı yaklaşık % 4,91 artış oranı ile tamamlanmıştır. Rus turistler ülkemizi genel olarak Mayıs-Eylül döneminde tercih etmektedirler.

Yıllar İtibariyle Ülkemize Gelen Rus Ziyaretçi Sayısı Tablosu 2009-2014

Yıllar	Turist Sayısı
2009 yılı	2 694 733
2010 yılı	3 107 043
2011 yılı	3 468 214
2012 yılı	3 599 925
2013 yılı	4 269 306
2014 yılı	4 479 049

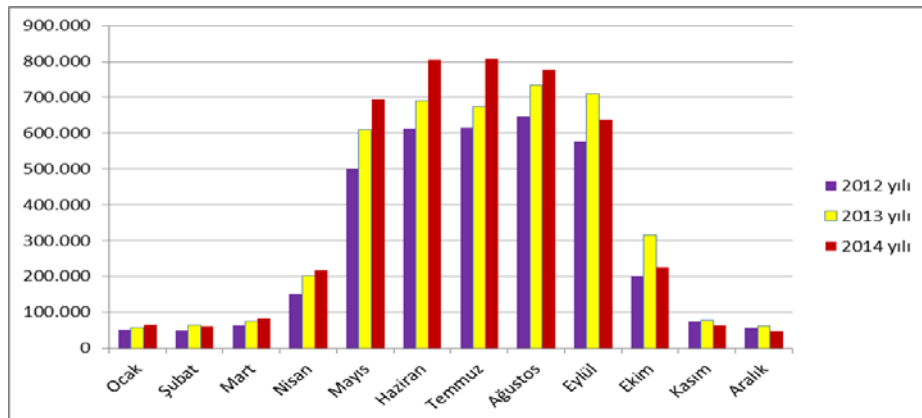
Yıllar İtibariyle Ülkemize Gelen Rus Ziyaretçi Sayısı Grafiği

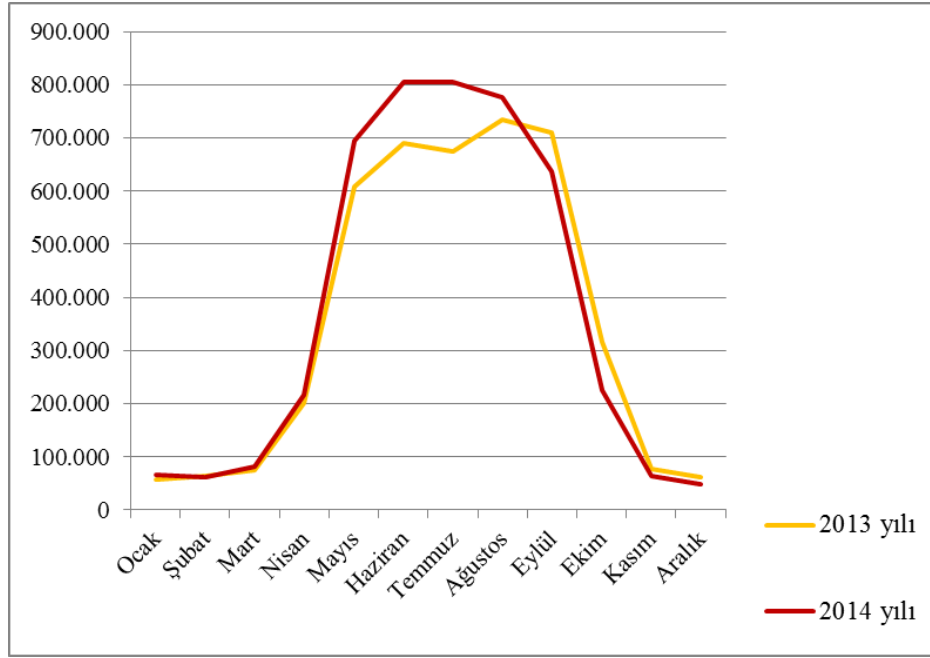
Aylara Göre Ülkemize Gelen Rus Ziyaretçi Sayısı Tablosu 2012-2014

Aylar	YILLAR		
	2012	2013	2014
Ocak	51 918	57 616	65 412
Şubat	50 171	62 910	60 593
Mart	63 218	74 861	81 868
Nisan	152 198	200 740	215 761
Mayıs	499 300	608 707	694 886
Haziran	613 154	690 308	805 291
Temmuz	615 536	674 353	805 631
Ağustos	646 344	735 386	776 642
Eylül	578 276	710 031	637 768
Ekim	200 058	316 187	224 430
Kasım	72 762	77 210	62 961
Aralık	56 990	60 997	47 959

Aylara Göre Ülkemize Gelen Rus Ziyaretçi Sayısı Grafiği

Aylara Göre Ülkemize Gelen Rus Ziyaretçi Sayısı Karşılaştırma Grafiği

2015 YILI OCAK-ŞUBAT DÖNEMİ İSTATİSTİKLERİ

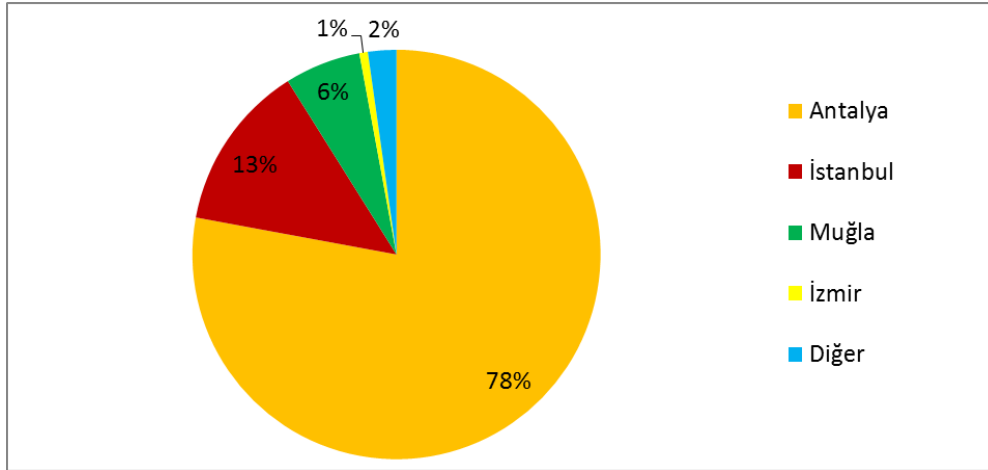
	2013	2014	2014/2013 Değişim %	2015 Yılı Değişim %	2015/2014
Ocak	57 616	65 412	13,53	51 058	-21,94
Şubat	62 910	60 593	-3,68	41 444	-31,60
Toplam	120 526	126 005	4,55	92 502	-26,59

ÜLKEMİZDEKİ DESTİNASYONLARA GÖRE GELEN RUS TURİST İSTATİSTİKLERİ

Yıllar İtibari ile Rus Turistlerin Destinasyonlara Göre Dağılım Tablosu

	2012	2013	2013/2012 Değişim %	2014 Yılı	2014/2013 Değişim %
Antalya	2 761 145	3 338 166	20,9	3 489 007	4,5
İstanbul	537 784	573 528	6,6	589 950	2,9
Muğla	195 067	229 407	17,6	269 585	17,5
İzmir	21 087	33 724	59,9	29 864	-11,4

2014 İtibari ile Rus Turistlerin Destinasyonlara Göre Oransal Dağılım Grafiği

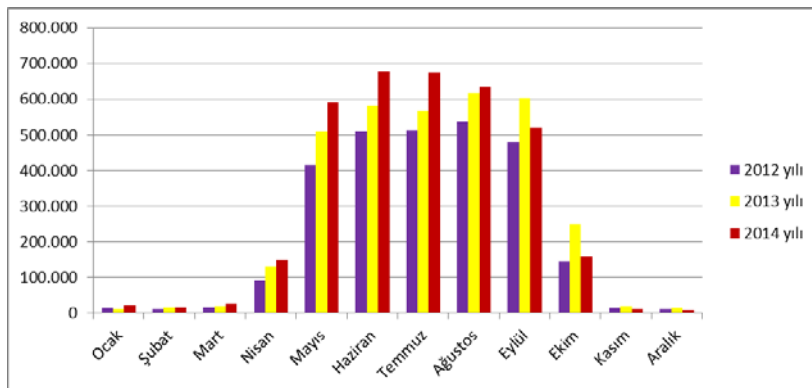
Antalya Rus turistler tarafından en fazla tercih edilen destinasyon konumundadır.

ANTALYA

Aylar İtibariyle Antalya'yı ziyaret eden Rus Turist Sayısı Tablosu

Aylar	2012	2013	2014
Ocak	14 192	12 583	21 202
Şubat	11 028	15 485	15 213
Mart	17 167	19 332	25 010
Nisan	92 414	131 259	149 232
Mayıs	414 291	509 348	592 164
Haziran	511 224	580 735	676 901
Temmuz	512 904	567 041	674 810
Ağustos	536 179	616 914	633 514
Eylül	480 168	602 295	519 163
Ekim	145 514	248 776	159 960
Kasım	13 777	19 316	12 536
Aralık	12 287	15 082	9 302
Toplam	2 761 145	3 338 166	3 489 007

Aylar İtibariyle Antalya'yı ziyaret eden Rus Turist Sayısı Grafiği

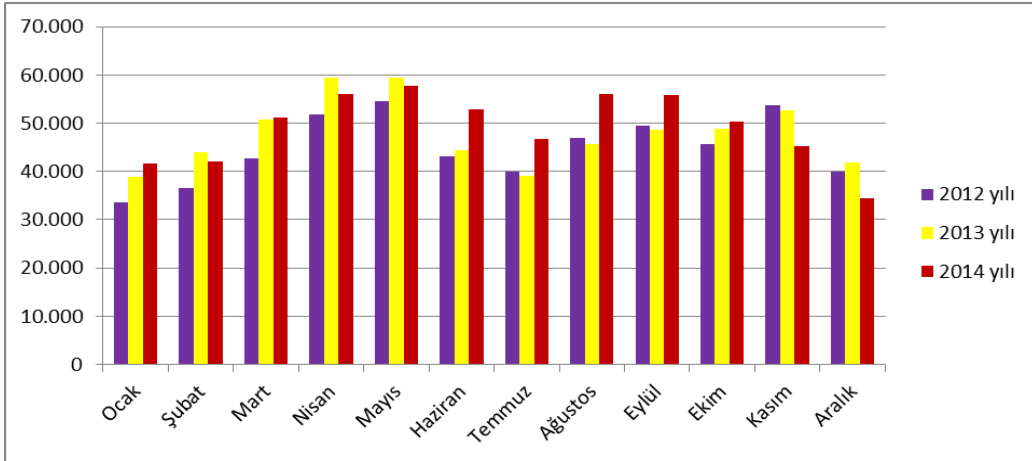

İSTANBUL

Aylar İtibariyle İstanbul'u ziyaret eden Rus Turist Sayısı Tablosu

Aylar	2012	2013	2014
Ocak	33 688	38 835	41 691
Şubat	36 503	43 901	42 034
Mart	42 709	50 832	51 215
Nisan	51 913	59 448	56 081
Mayıs	54 461	59 360	57 736
Haziran	43 117	44 389	52 787
Temmuz	39 868	39 192	46 637
Ağustos	46 850	45 597	56 024
Eylül	49 381	48 724	55 755
Ekim	45 630	48 860	50 391
Kasım	53 768	52 616	45 223
Aralık	39 896	41 774	34 376
Toplam	537 784	573 528	589 950

Aylar İtibariyle İstanbul'u ziyaret eden Rus Turist Sayısı Grafiği

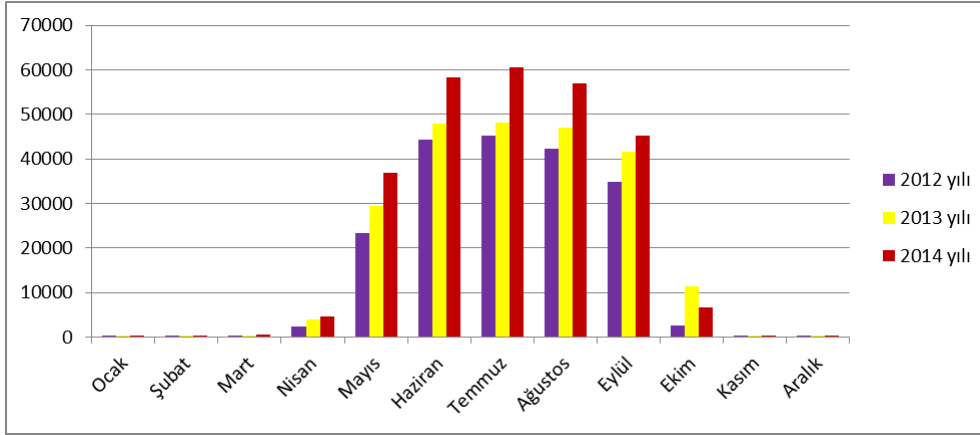
MUĞLA

Aylar İtibariyle Muğla'yı ziyaret eden Rus Turist Sayısı Tablosu

Aylar	2012	2013	2014
Ocak	28	26	18
Şubat	2	1	52
Mart	24	61	417
Nisan	2 438	4 006	4 476
Mayıs	23 256	29 332	36 756
Haziran	44 352	47 830	58 279
Temmuz	45 149	48 196	60 449
Ağustos	42 200	46 951	56 847
Eylül	34 720	41 596	45 258
Ekim	2 623	11 273	6 624

Kasım	254	99	396
Aralık	21	36	13
Toplam	195 067	229 407	269 585

Aylar İtibariyle Muğla'yı ziyaret eden Rus Turist Sayısı Grafiği

Rusya

Yaklaşık 17 milyon metrekare yüzölçümü ile dünyada en büyük yüzölçümüne sahip Rusya Federasyonunun nüfusu 142.5 milyondur. Rusya nüfusunda artış oranı durma noktasına gelmiş, bu durumda yaşlı nüfus sayısı gün geçtikçe artış göstermiştir. Nüfus artışı için hükümet tarafından bir dizi ilave teşvikler getirilmiştir.

Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYİH) tutarı 2.2 trilyon US Dolar olup kişi başına düşen GSYİH (Satın alma gücü paritesine göre) 19.270 US Dolar'dır. Son dönemlerde yaşanan ekonomik ve finansal kriz dikkate alınarak işsizlik oranında hızla artış görülmektedir.

	2013 Yılı	2014 Yılı
Enflasyon Oranı	6,45%	11,36%
İşsizlik Oranı	5,30%	7,80%

Başta ABD ve AB ülkeleri olmak üzere Batılı devletlerin Rusya'ya karşı ekonomik yaptırımlara devam etmesi ve buna bağlı olarak petrol fiyatlarının da ciddi oranlarda düşmesi sonucu ortaya çıkan finansal sorunlar, bütçe gelirlerinin % 50 lere varan oranlarda doğal kaynak satışlarından (petrol, doğal gaz, değerli madenler) elde eden Rusya Federasyonu'nda etkisini arttırarak devam ettirmektedir. Finansman sorunlarının derinleşmesi ile birlikte artan ekonomik kriz, beraberinde büyümenin negatife dönmesi, işsizliğin artması ve herşeyden önemlisi halkın alım gücünün azalması olarak kendini daha fazla hissettirmektedir. 2014 yıl sonu itibariyle 1 yıllık süreçte petrol fiyatları yaklaşık %47 oranında düşmüş, RF para birimi Ruble ise Dolar karşısında % 67 civarında değer kaybı yaşamıştır. Süreç 2015 yılında da devam etmekte olup, 28 Ocak itibariyle 2014 Aralık sonuna göre petrol fiyatları % 12,5 ve Ruble ise % 22,5 değer kaybına uğramıştır. Dolayısı ile Rublenin bir önceki yıl başına göre değer kaybı % 100 seviyelerine ulaşmıştır. Ayrıca enflasyon ve işsizlik oranlarında da artışlar yaşanmaya devam etmektedir. Ancak, özellikle hatırlamak gerekir ki, Ruble'nin 1998 yılında %45ler seviyesinde devalüe edilmesi Rus ekonomisinde beklenenin üzerinde bir canlanma etkisi göstermişti. Rus ekonomisi para birimindeki bu değer kaybından global piyasalarda daha rekabetçi hale gelmesiyle kendine kazanç haline getirmiştir.

Dünyanın en büyük doğalgaz ve en büyük ikinci kömür rezervlerine sahip ülke konumundaki Rusya petrol üretiminde ise dünya sekizincisidir. Diğer yandan dünyada tahıl ve hububat üretiminde de lider ülkeler arasındadır. Rusya, dünya petrol üretiminin yaklaşık %11'ini, doğal gaz üretiminin dörtte birini, nikel ve kobalt üretiminin ise beşte birini gerçekleştirmektedir. Ülke aynı zamanda önemli bir demir cevheri, demir dışı metaller, altın, platin ve elmas üreticisidir.

Rusya'nın KRASNODAR bölgesindeki SOÇİ kenti 2014 yılında Kış Olimpiyatlarına ev sahipliği yapmıştır. FIFA 2018 Dünya Kupası Rusya'da düzenlenecektir. Dünya Kupası'na hazırlık için Rusya'nın yaklaşık 10 milyar Dolar harcaması beklenmektedir. Kupa maçlarına St. Petersburg, Moskova, Kaliningrad, Kazan, Yaroslavl, Krasnodar ve Soçi kentlerinin ev sahipliği yapacağı ilan edilmiştir.

Rusya'da Resmi Tatil Günleri; (Rusya'da resmi tatil günleri Cumartesi ve Pazar günlerine denk gelirse, bir sonraki iş günü tatil olmaktadır.)

1-2 Ocak	: Yeni Yıl
7 Ocak	: Ortadoks Yeni Yılı
8 Mart	: Uluslararası Kadınlar Günü
1-2 Mayıs	: İşçi ve İlkbahar Bayramı
9 Mayıs	: Zafer Bayramı
12 Haziran	: Bağımsızlık Günü
7 Kasım	: Milli Uzlaşma Günü
12 Aralık	: Anayasa Bayramı

Rusya Vatandaşlarının Yurtdışı Çıkışları

Rusya Federasyonunda ülke vatandaşlarının yurt dışına çıkışları, artış seyrini sürdürürken ülkede Ağustos 2014 itibari ile baş gösteren ekonomik kriz nedeniyle düşüşe geçmiştir. 2014 yılında bir önceki yıla oranla % 15 düşüşle toplam 45,9 milyon kişi yurt dışına çıkmıştır. Turizm amaçlı Yurt dışına çıkışlarda Türkiye liderliğini sürdürmektedir. Türkiye'nin tercih edilmesinin sebepleri olarak; vizesiz seyahat, uygun fiyat/kalite dengesi, iklim, uçuş süresi/uçak imkanlarının fazla olması, herşeydahil (All Inclusive) tatil imkanı, yüksek standartlı oteller, tarihi eserlerin fazla olması ve son dönemlerde iki ülke arasında yaşanan olumlu siyasi ilişkiler öne çıkmaktadır.

Yapılan araştırmalara göre Türkiye genel olarak çocuklu aileler tarafından tercih edilmektedir. İstanbul'a gelen Ruslarda ise son dönemlerde yüksek gelirli turist grubunda artış tespit edilmiştir. Ancak, özellikle 30-40 yaşlarında, iyi eğitim almış, orta sınıf gelir grubu mensuplarının öncelikli olarak İspanya, Fransa, Kıbrıs Rum Kesmi ve İtalya gibi ülkeleri tercih ettikleri gözlemlenmektedir. Bu grup mensuplarının ülkemize çekilmeleri için gastronomi, eğlence, marka ürünlere erişim imkanı sağlanan alışveriş ile deniz/kum hizmetlerinin aynı destinasyon içerisinde sağlanması gerekmektedir.

Ruslar; Ukrayna, Kazakistan, Özbekistan gibi eski Sovyet ülkelerine arkadaş ve akraba ziyaretleri amacı ile, Finlandiya'ya özellikle Noel dönemlerinde alışveriş ve haftasonu tatili amacı ile, Çin'e iş ve ticaret amacı ile, İspanya, İtalya, Fransa, İngiltere'ye tarih, kültür ve alışveriş amacı ile, Türkiye, Mısır, Tayland ve Yunanistan'a deniz, kum, güneş amacı ile gitmektedirler.

TURİZM AMACI İLE YURT DIŞINA ÇIKAN RUS VATANDAŞI SAYILARI

SIRA NO	ÜLKE	SAYI	2013	2014	2013/2014 Değişim %
1	Türkiye	Toplam	4.108.196	4.380.558	7
		Turizm	3.078.563	3.278.405	6
2	Mısır	Toplam	2.212.662	2.994.984	35
		Turizm	1.909.240	2.565.726	34

3	Yunanistan	Toplam	1.388.708	1.214.863	-13
		Turizm	1.175.629	1.016.083	-14
4	İspanya	Toplam	1.270.408	1.195.968	-6
		Turizm	1.012.811	982.256	-3
5	Tayland	Toplam	1.452.922	1.305.982	-10
		Turizm	1.034.977	933.759	-10
6	Almanya	Toplam	1.575.714	1.535.410	-3
		Turizm	830.907	820.096	-1
7	Çin	Toplam	2.057.810	1.923.473	-7
		Turizm	1.067.542	766.306	-28
8	İtalya	Toplam	1.038.820	1.056.144	2
		Turizm	725.841	747.379	3
9	BAE	Toplam	803.096	754.502	-6
		Turizm	653.384	597.373	-9
10	Kıbrıs	Toplam	668.185	708.336	6
		Turizm	579.702	549.177	-5
11	Bulgaristan	Toplam	587.622	586.309	0
		Turizm	498.622	497.661	0
12	Çek Cumhuriyeti	Toplam	620.293	540.743	-13
		Turizm	473.587	413.273	-13
13	Finlandiya	Toplam	5.525.064	4.799.142	-13
		Turizm	904.730	379.242	-58
14	Fransa	Toplam	575.356	557.899	-3
		Turizm	374.878	361.732	-4
Tum Ulkeler		Toplam	54.069.079	45.888.935	-15
		Turizm	18.291.737	17.611.569	-4

Not ; Toplam sayısı içerisinde İş seyahatleri ve akraba ziyaretleri dahildir.

Eski Sovyet ülkeleri Ukrayna, Kazakistan, Azerbaycan vs.hariç tutulmuştur.

Rusya'yı 2014 yılında bir önceki yıla göre %5 artışla 32,4 milyon yabancı ziyaret etmiştir. %6 düşüşle 361 bin Türk vatandaşı Rusya'yı ziyaret etmiştir.

TURİZM AMACI İLE RUSYA'YA GELEN ÜLKE VATANDAŞLARI SAYILARI

SIRA NO	ÜLKE	SAYI	2013	2014	2013/2014 Değişim %
1	Çin	Toplam	1.071.515	1.125.098	5
		Turizm	372.314	409.817	10
2	Almanya	Toplam	686.557	635.153	-7
		Turizm	380.253	349.481	-8
3	ABD	Toplam	305.954	257.070	-16
		Turizm	197.334	162.102	-18
4	Türkiye	Toplam	385.147	361.416	-6
		Turizm	122.728	134.702	10
5	Birleşik Krallık	Toplam	259.676	228.346	-12
		Turizm	157.799	134.314	-15
6	İtalya	Toplam	225.933	219.976	-3
		Turizm	117.927	107.072	-9
Tum Ulkeler		Toplam	30.792.091	32.421.490	5
		Turizm	2.664.782	2.583.079	-3

Not ; Toplam sayısı içerisinde İş seyahatleri ve akraba ziyaretleri dahildir.

Sonuç

1. Rusya başta olmak üzere BDT ülkelerinde yaşanan ekonomik gelişmeler, turizm açısından 2015 yılının zorlu bir yıl olacağını göstermektedir.
2. Fiyat/kalite dengesi sürdürülebilir turizm açısından büyük önem taşımaktadır. Ne var ki, pazarda faaliyet gösteren Tur Operatörleri otellerden sürekli indirim taleplerini yinelemektedirler. Fiyatların kırılması neticesi olarak hizmet standartında gerileme, orta ve uzun vadede telafisi mümkün olmayan kayıplara yol açabilecektir. Bu nedenle, hükümetimiz de dahil olmak üzere tüm sektör paydaşları olarak gelen turistin sayısından çok nitelikli olmasına odaklanmamız, gerek ülke ekonomisi gerekse sürdürülebilir turizm açısından büyük önem taşımaktadır.
3. Rusya pazarında 2015 ve 2016 yıllarında son dakika satışlarının sayıca artacağı, erken rezervasyonun ise indirim beklentisi içerisine sokulan müşteriler nedeniyle ancak pazarın canlanmasından sonra eski haline gelebileceği tahmin edilmektedir.
4. Ekonomik gelişmelerin bu şekilde devam etmesi halinde alım gücüne bağlı talep daralmaları veya talep değişiklikleri (konaklama türü- kalınan gün sayısı vb.) beklenmekte ve Rus basında da sık sık bu tür haberler yer almaktadır.
5. Ülkemizin turizm ve tatil denince Rusya Federasyonunda akla ilk gelen ülke olması, fiyat kalite dengesi, sektörümüzün deneyimi, Avrupa pazarında olası talep daralmasının ve Eylül ayından beri ertelenen talebin sezonda ülkemize yönelme olasılığı oldukça yüksektir.
6. Rusya ve BDT pazarına yönelik hükümet tarafından açıklanan destekler memnuniyet ile karşılanmıştır. Kredi desteği koşulları netleşmeye başlamakla birlikte charter uçaklara sağlanacak akaryakıt desteğinin uygulaması konusunda belirsizlik Tur Operatörlerinin planlamalarını olumsuz etkilemektedir. Söz konusu destekler pazarın canlandırılması açısından son derece önemli olup uygulamada geç kalınmaması hayati önem taşımaktadır.
7. Dünya Bankası (The World Bank) uzmanları 2015 yılında petrolün varilinin ortalama 53 US Dolar, 2016 yılında ise ortalama 57 US Dolar seviyesinde gerçekleşeceğini tahmin etmektedir. Bu durumda Rusya ekonomisinin 2017 yılına kadar gerçek anlamda toparlanması beklenmemektedir.
8. 2014 yılı Ağustos ayı itibari ile Rusya'dan bavlul turizmi amacı ile alışverişe gelenlerin sayısında ve harcamalarında önemli oranda gerileme kaydedilmiştir.
9. Rusya'dan ülkemize 2015 yılında gelecek turist sayısında ve elde edilecek turizm gelirinde hissedilir oranda azalma olacağı tahmin edilmektedir.

Kaynaklar; TUROB Arşiv, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, TÜİK, Moskova Kültür ve Tanıtma Müşavirliği, İstanbul İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Antalya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Muğla İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, UNWTO, Dünya Bankası, IMF, Rossat, RF Federal Turizm Ajansı